

Universitetsskolen Aabenraa (2020-2024)

Kære alle

Meget er meget anderledes dette forår, end vi havde fantasi til at forestille os for bare 3 måneder siden!

Blandet andet satte COVID-19 en brat stopper for vores planlagte **Opstartskonference for Universitetsskolen Aabenraa**, den 31.3.20. Konferencen skulle både have været en appetitvækker til de kommende års fælles arbejde og have givet mere konkret information herom. Konferencen afholder vi så snart det er muligt igen at forsamle os!

Men inden foråret helt går på hæld, vil vi alligevel gerne fortælle lidt om, hvad der venter i forbindelse med Universitetsskolen i 2020.

I brevet kan du læse nærmere om:

GRUNDFORTÆLLINGEN OM UNIVERSITETSSKOLEN AABENRAA	2
UNIVERSITETSSKOLEN – SAMMEN OM ELEVERNES FREMTID	2
HVAD ER UNIVERSITETSSKOLEN AABENRAA?.....	3
HVORFOR?	3
UNIVERSITETSSKOLEN AABENRAA ER IKKE... ..	5
AKTIVITETER I UNIVERSITETSSKOLEN AABENRAA	5
SKOLELEDER	5
VEJLEDER	5
LÆRER.....	6
TIDSPLAN FOR UNIVERSITETSSKOLEN AABENRAA.....	6
EKSEMPLER PÅ FORLØB.....	6
HVEM DELTAGER I UNIVERSITETSSKOLEN AABENRAA?	10

Vi ved godt, at et brev af denne karakter ikke kan give et ordentlig indtryk af, hvad vi skal samarbejde om, hvordan eller hvorfor. Men nogle gange er det rigtigt svært at vide, hvad man overhovedet kan spørge om, når man ingenting ved. Så måske kan brevet i bedste fald give anledning til en masse spørgsmål.

Hvis du som vejleder/lærer har spørgsmål til Universitetsskolen, skal du kontakte din leder på skolen.

Venlig hilsen

Rasmus Andreassen

Skolechef, Aabenraa Kommune

Grundfortællingen om Universitetsskolen Aabenraa

Skoleforvaltningen og UC SYD har gennem mere end et år samarbejdet om at udvikle Universitetsskolen Aabenraa som idé.

- Universitetsskolen er et forpligtende **samarbejde** mellem skole, læreruddannelse og forskning om udvikling af **en undersøgende og eksperimenterende undervisning**.
- Universitetsskolen er et **skoleudviklingsprojekt**, hvor hele skolen hen over 4 ½ år skal udvikles i retning af en mere undersøgende og eksperimenterende, dannende undervisning.

Den konkrete udfordring eller anledning til etablering af Universitetsskolen Aabenraa var spørgsmålet om, hvordan man kan arbejde med **kommunens IT- og digitaliseringsstrategi**. Når vi vælger at arbejde med IT- og digitaliseringsstrategien inden for rammerne af Universitetsskolen, betyder det, at vi arbejder med en undersøgende og eksperimenterende tilgang både *til* undervisningen og *i* undervisningen. "Vi" omfatter alle os, der indgår i Universitetsskolen Aabenraa, dvs. skoleledere, vejledere, lærere, læreruddannere og fagdidaktiske forskere – og i et vist omfang lærerstuderende.

Vi har prøvet at sammenfatte intentionerne med Universitetsskolen Aabenraa i nedenstående grundfortælling:

Universitetsskolen – sammen om elevernes fremtid

IT og digitalisering er et grundvilkår. I dag, i morgen og i fremtiden. I universitetsskolen går forældre, lærere, læreruddannere og forskere sammen om at skabe grundlaget for elevernes kompetencer til fremtiden.

Vi ved ikke, hvilke veje eleverne vil gå – hvilke valg de vil træffe, eller hvordan samfundet kommer til at se ud. Vi ved ikke, hvordan fx digitalisering, klimaudfordringer eller globalisering vil ændre samfundet. Fremtiden står åben.

I skolen kan vi gøre eleverne klar til at begå sig i en moderne verden ved at undervise i det, vi vurderer, får betydning i fremtiden.

Det er igennem undervisningen i fagene, vi udvikler elevernes kritiske og analytiske kompetencer. Vi åbner verden og lærer dem at tage konstruktiv stilling til nye perspektiver, håndtere udfordringer og skabe nye muligheder. Vi underviser i, med og om IT.

Vi siger sammen, fordi eleverne gennem en dannende undervisning får mulighed for at deltage i undervisningens fællesskab, øve indflydelse på undervisningen og dermed mulighed for at udvikles og trives.

Og vi siger *sammen* – i Universitetsskolen, for hvis skolen skal lykkes, kræver det et ligeværdigt samarbejde om elevers dannelse og læring mellem forældre og skole og mellem skole, uddannelse og forskning. Et samarbejde, som også bidrager til at styrke lærerens professionelle dømmekraft.

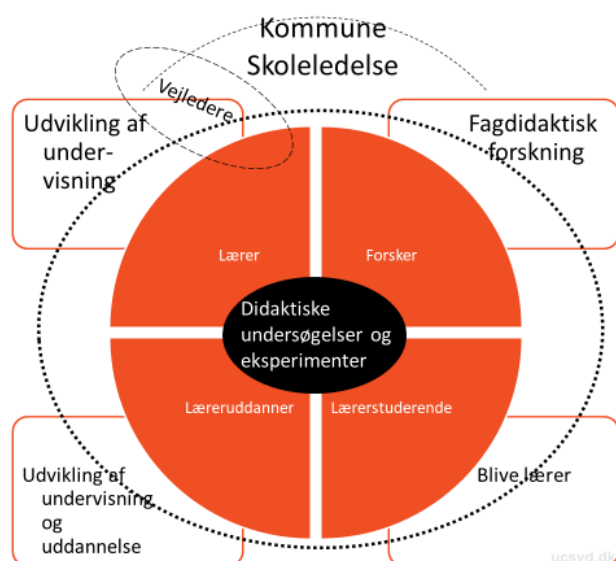
Tanken er enkel. Vil vi sammen lære eleverne at forholde sig nysgerrigt, eksperimenterende og undersøgende til verden, må vi også selv gøre det.

Hvad er Universitetsskolen Aabenraa?

Universitetsskolen er et fællesskab mellem lærere, læreruddannere og didaktiske forskere, som arbejder sammen om at udvikle og eksperimenterer med undervisningen i dansk og matematik og med inddragelse af IT.

Universitetsskolen er et nyt format i Danmark, men kendes fra bl.a. Norge, Tyskland og Finland, og selv om Universitetsskole tanken er ny i Danmark, så bygger den oven på en lang pædagogisk tradition (fx Deweys Laboratory School). De sidste 4 år har UC SYD bedrevet Universitetsskole sammen med tre skoler i tre kommuner – den ene af disse skoler er Lyreskovskolen i Aabenraa Kommune. Det er de erfaringer, vi bygger videre på nu.

Kernen i Universitetsskolen er undersøgelsesfællesskaber, der består af forskere, læreruddannere, lærerstuderende og lærere. I centrum af disse er de didaktiske spørgsmål og fænomener, som undersøgelsesfællesskabet arbejder udforskende og eksperimenterende med. Universitetsskolen bygger på et princip om **et ligeværdigt, men forskelligt samarbejde**. Det vil sige, at læreren skal bruge den nye viden og de gennemførte eksperimenter til at udvikle sin undervisning, forskeren skal forske, og læreruddannerne udvikle deres undervisning i læreruddannelsen. Ikke alle er forskere, men alle arbejder udforskende og eksperimenterende.

Hvorfor?

Ambitionen med Universitetsskolen Aabenraa er fortsat udvikling af folkeskolens dannende undervisning. Denne opgave løftes i fællesskab af skoleledere, lærere, læreruddannere og forskere.

Folkeskolen spiller en helt afgørende rolle for elevernes dannelsesprocesser. Digitalisering er i dag et grundvilkår i samfundet og for skolen og indgår som led i skolens brede dannelsesopgave.

I juni 2018 godkendte Byrådet i Aabenraa Kommune strategien 'IT og digitalisering i Folkeskolen'. En strategi, der er udarbejdet af skoleledere, afdelingsledere, IT-medarbejdere fra skolerne, Staben, DLF og Skole og Undervisning. En strategi, som havde været i høring blandt skolernes bestyrelser, MED-udvalg og Aabenraa Kommunes Fælleselevråd.

Strategien udtrykker Aabenraa Kommunes ambitioner om at give eleverne en teknologiforståelse, der skal forberede dem til fremtidens digitalt betonedede kompetencekrav. Men reelt er det ambitioner om at give eleverne kompetencer, der rækker langt ud over det at have med IT og digitalisering at gøre. Det er nogle kompetencer, som unge får brug for i fremtiden. Uanset hvad de skal lave. Populært sagt skal Aabenraa Kommune uddanne elever til en fremtid, som de selv skal definere og til jobs, som endnu ikke eksisterer.

Derfor ønsker Aabenraa Kommune, at eleverne bliver:

- Kritiske
- Analytiske
- Kommunikerende
- Samarbejdende
- Innovative
- Eksperimenterende
- Kreative

Eleverne skal derfor møde en skole, som opfordrer eleverne til at være nysgerrige, undersøgende og eksperimenterende, men også kritiske og analytiske. Gennem undersøgelser og eksperimenter i fagene får eleverne mulighed for at opleve og opdage, at man kan se verden gennem mange forskellige "briller"; at man kan have forskellige perspektiver på verden.

At være undersøgende og eksperimenterende er i Universitetsskolen en pædagogisk og didaktisk tilgang. Hvad betyder det?

Det betyder, at vi i Universitetsskolen Aabenraa eksperimenterer med undervisning, der sigter efter 4 dannelsesdidaktiske principper:

- i. Princippet om undervisningens opfordring til elevernes selvvirksomhed. Undervisningen skal bidrage til, at eleverne får mod på selvstændigt at arbejde udforskende, undersøgende og nysgerrigt.
- ii. Princippet om indholdets eksemplaritet. Det vil bl.a. sige, at eleverne i undervisningen skal arbejde med stof, der åbner for fagenes erkendelses- og forståelsesmåder. Det betyder bl.a., at hvis man skal arbejde reelt undersøgende og eksperimenterende på fagenes præmisser, så må man give sig tid til at arbejde med det samme stof igennem længere tid.
- iii. Princippet om at medinddrage eleverne i undervisningens planlægning og gennemførelse. Det betyder bl.a., at eleverne skal være med til at vælge, hvad de vil arbejde med, hvorfor og hvordan. Herunder at vælge hvilke digitale redskaber de hensigtsmæssigt kan bruge eller fravælge at bruge i forskellige sammenhænge.
- iv. Princippet om undervisningens sociale betydning. Det betyder bl.a. at udvikle undervisningsformer, vælge indhold og aktiviteter, der giver mange elever

deltagelsesmuligheder i undervisningen – og at undervisningen bidrager til at skabe sociale relationer mellem lærer og elever og eleverne imellem.

På seminarerne vil vi arbejde med, hvordan man kan transformere disse principper til konkrete undervisningsaktiviteter, som afprøves i undervisningen.

Universitetsskolen Aabenraa er ikke...

Det betyder også, at Universitetsskolen Aabenraa ikke er en leverance af en efteruddannelsespakke, som skal implementeres på skolerne! Du må ikke forvente, at UC SYD leverer en videnspakke, som skolerne skal implementere for at give eleverne kritiske og kreative kompetencer. Vægten ligger på den professionelle lærers udvikling af undervisning.

Universitetsskolen er en invitation til at deltage i et professionelt og pædagogisk undersøgelsesfællesskab, hvor der eksperimenteres med undervisning, vejledning og udvikling af en eksperimenterende og undersøgende skolekultur.

Aktiviteter i Universitetsskolen Aabenraa

Skoleleder

Som **skoleleder** deltager du i fire hel-dagsseminarer, hvor der sættes fokus på transformativ skoleledelse. Det betyder bl.a., at underviserne og skolelederne sammen igangsætter og understøtter lokale praktiske eksperimenter og undersøgelser på skolerne. Eller sagt på en anden måde: Som skoleleder opfordres du til at eksperimentere med din egen ledelsespraksis – og sammen med de øvrige deltagere i skolelederforløbet undersøges, hvordan man kan udvikle og understøtte en nysgerrig, undersøgende og eksperimenterende skolekultur.

- 4 heldagsseminarer samt løbende deltagelse i vejleder- og lærerseminarer.

Vejleder

Som **vejleder** deltager du i fem vejlederseminarer (enten som dansk-, matematik- eller IT-vejleder). Derudover deltager du i et diplomforløb, som understøtter dit arbejde med undersøgelser og eksperimenter – undersøgelser og eksperimenter, som tager udgangspunkt i og foregår i den helt almindelige dagligdagspraksis. Diplomforløbet afvikles som en hel dag (6 timers undervisning) og fem eftermiddage (å 2½ times undervisning). Endelig deltager du sammen med enten dansk- eller matematiklærere i de fagdidaktiske seminarer, som deres kompetenceudviklingsforløb består af. På den måde bliver du bedst muligt klædt på til at understøtte udviklingen af en nysgerrig, undersøgende og eksperimenterende skole- og undervisningskultur.

- 5 vejlederseminarer
- 6 diplomundervisningsgange
- 8 gange deltagelse i fagdidaktiske seminarer

Lærer

Som **lærer** deltager du i otte fagdidaktiske seminarer og syv undervisningsgange på diplommodul Undersøgelse af pædagogisk praksis. Gennem hele forløbet er fokus på, hvordan man med udgangspunkt i og gennem den konkrete hverdagspraksis i dansk- eller matematikundervisningen kan udvikle en mere undersøgende og eksperimenterende undervisning, som inddrager IT på et reflekteret fagdidaktisk grundlag.

- 8 fagdidaktiske seminarer
- 7 diplomundervisningsgange

Reelt skulle seminarer og diplomundervisning gerne hænge tæt sammen. Dette har vi bl.a. forsøgt at tilstræbe ved at have en gennemgående underviser på forløbene for den enkelte skole.

Tidsplan for Universitetsskolen Aabenraa

Den overordnede tidsplanen for Universitetsskolen Aabenraa samt oversigter over tid og sted for afvikling af de konkrete aktiviteter for skolerne kan ses her: https://aabenraa-my.sharepoint.com/:f/g/personal/uvkfu75q_aabenraaskoler_dk/Es7eE8zSyWJrF_gO8oWY3UBybKoBMYjgWpyypw_IyzGulg?e=ta99M2

Eksempler på forløb

I Universitetsskolen Aabenraa skal vi sammen udvikle vores egne fagdidaktiske forløb, men måske kan disse eksempler fra andre skoleudviklingsprojekter give en idé om, hvordan vi *kunne* komme til at arbejde:

Bingo – banko: I 5. klasse skal eleverne opnå forståelse for en stokastisk situation. Forud for forløbet lader læreren eleverne undersøge og opdage deres dagligdagsforståelser af begreber som tilfældighed, med og uden årsag/ årsagsvirkning og sandsynlighed. Vi ved, at meget matematikundervisning er bygget op omkring lærebogen og træningsopgaver. I stedet prøver læreren at lade eleverne arbejde undersøgende.

Forløbet er bygget op om en undersøgelse af et fænomen fra spilleverdenen. Læreren indleder med en fortælling, hvori hun beskriver, at hun har modtaget nogle spilleplader med posten fra et spillefirma. De ved, at hun er matematiklærer og vil gerne have hendes mening omkring deres spil. Derfor kunne hun godt tænke sig, at eleverne afprøvede spillepladerne. Kort beskrevet går spillet ud på, at 4 elever spiller sammen, at man har hver sin spilleplade, anvender tre terninger og skiftes til at slå. Den, der først har sin plade fuld, vinder.

Det udfordrende og nysgerrighedsskabende i aktiviteten er, at spillepladerne bevidst er konstrueret, så de ikke er 'retfærdige'. Det skal gerne rumme en motivation i form af 'konflikten' omkring udvikling af 'en retfærdig plade' til spillet. I forbindelse med spillet bliver der udleveret nogle spørgsmål fra spillefirmaet, som eleverne skal forholde sig til.

- ER EN SPILLEPLADE, SOM DE HELST VIL HAVE?
- ER DET LIGEGYLDIG, HVILKEN PLADE MAN FÅR?

- **ER DER TING, SOM SPILLEFIRMAET IKKE HAR TÆNKT OVER, DA DE LAVEDE SPILLEPLADERNE?**

For at løse opgaven skal eleverne gennemføre en statistisk undersøgelse. Eleverne er selv medbestemmende om, hvordan de vil undersøge situationen.

Eleverne bliver opfordret til at beskrive og tolke deres indsamlede data i tabeller og diagrammer. Det antages, at eleverne tidligere har mødt simulering i regneark. I regneark skal eleverne derfor simulere 1000 kast med 3 terninger og summere dem. Eleverne opbygger et regneark, som giver dem en hyppighedstabel for kast med tre terninger. Den skal sammenlignes med deres egen model. På baggrund af deres undersøgelse skal de opstille en model for situationen, der konkret udmøntes i 4 nye retfærdige spilleplader.

Gennem arbejdet vil eleverne få en forståelse af, at chancen for at få 3 er væsentlig mindre end chancen for at få fx 11. Eleverne skal derudover opnå en forståelse for, at jo flere gange et eksperiment gennemføres, jo mere sikkert kan resultatet blive. Samtidig skal de også gerne få skabt en sandsynlighedsmodel for spillet.

Ved afslutningen på forløbet henviser læreren til fortællingen omkring spillefirmaet. Hun forklarer, at elevernes opdagelser er så interessante, at det skal spillefirmaet have at vide. Derfor skal eleverne producere en lille video, hvor de forklarer, hvordan de har undersøgt situationen, hvad de har fundet ud af, og hvad de vil anbefale, at firmaet gør i forhold til design af spilleplader. Almengørelsen af centrale pointer vil ske ved, at eleverne i plenum skal beskrive de gæt (hypoteser), som de indledte med at lave - og hvordan de fik bekræftet/afkræftet dem.

Hvem er jeg? Hvordan er mit forhold til andre? Med udgangspunkt i sådanne grundlæggende spørgsmål skal eleverne i 8. klasse læse novellen *Læreplads* af Kim Fupz Aakeson. Læreren vælger, at i arbejdet med teksten skal eleverne undersøge, hvordan litteratur kan udtrykke stemninger mellem mennesker, og hvordan sproget kan bruges til at fremstille menneskers forhold til hinanden.

Meget tyder på, at danskundervisning ofte er formidlingspræget og følger en dramaturgi, hvor læreren (eller lærebogen) præsenterer eleverne for et fagligt analysebegreb, derefter læser eleverne en tekst og anvender deres analysebegreber til at analysere. Meget tyder også på, at elevernes oplevelser af tekster fylder meget lidt i undervisningen.

I den nye praksis vælger læreren, at eleverne skal læse teksten i en digitaliseret udgave. På den måde kan hun vælge kun at "offentliggøre" teksten i mindre stykker. Eleverne skal nemlig læse teksten langsomt; de skal have tid til at opleve, hvordan teksten gør indtryk på dem.

Teksten begynder sådan her: "Det var min far, der skaffede mig den læreplads. Han spurgte mig ikke om noget først, om jeg havde lyst eller noget. Han kom hjem og satte sig på sin plads ved køkkenbordet og sagde, at nu havde han skaffet mig en læreplads hos Hansi.

»Aj, det lyder godt,« sagde min mor og så på ham, som om han var en stor helt. Han er gammel ven med Hansi, selvfølgelig kunne han skaffe mig en læreplads på Hansis værksted" (*Læreplads*, Kim Fupz Aakeson).

Efter at have læst den første side beder læreren eleverne om at dramatisere det, de har læst. I grupper på fire skal de spille de fire roller, der indgår i teksten (far, mor, lillesøster og jeg'et). De skal dramatisere ved at bruge tekstens replikker og kun sige det, der står direkte i teksten, men ved at bruge kroppen (positionering i rummet) og stemmen (fx betoning) skal de udtrykke deres fortolkning af teksten.

Senere skal eleverne på opdagelse i novellen og undersøge, hvad der står på og mellem linjerne. De skal undersøge, hvordan stemning og relationer mellem personer (særlig jeg'et og hans far) kommer sprogligt til udtryk.

I en efterlæringsfase taler læreren og eleverne om hvordan sproget bruges til at fremstille menneskers forhold til hinanden. Det gælder også i undervisningen eller i elevernes hverdagsliv på fx de sociale medier.

Den grusomme jæger: I dette eksempel skal eleverne i 5. klasse undersøge en tekst gennem brug af transduktion. Det vil sige, at de skal bearbejde teksten fra ord til billeder – de skal billedgøre deres fortolkninger. Eleverne skal lave en digital bog, der består af fem opslag. På den venstre side skal teksten være (eleven skal inddele teksten i fem dele), og på den højre side skal være et billede, der giver udtryk for elevens fortolkning af teksten. Læreren lader eleverne vælge, med hvilke redskaber de vil producere deres billeder. Mange elever vælger Go Animate eller Pixton, der begge er digitale tegneserieprogrammer. Men en af drengene vælger at tegne i hånden og efterfølgende scanne sin tegning ind – på trods af, at han ikke er specielt god til at tegne.

I den evaluerende samtale fremhæver eleverne bl.a., at de synes, det er svært at give udtryk for sin fortolkning, når de er bundet til at skulle vælge figurer og scener fra det digitale tegneprogram. Helt grundlæggende giver eleverne udtryk for, at de synes, det er vanskeligt at udtrykke sig nuanceret. De har svært ved at finde figurer, der udtrykker den stemning eller de positioner, som de forestiller sig, personerne indtager. Elevernes irritation bruger læreren som afsæt for at tale med eleverne om, hvordan digitale teknologier både giver muligheder, fx at eleverne kan producere en bog, der faktisk har et meget professionelt og færdigt udseende, men at teknologien også sætter begrænsninger. Samtalen rummer en teknologi-kritik, som læreren udfolder og nuancerer sammen med eleverne. Afsættet er elevernes helt konkrete erfaringer med, at programmet ikke giver de udtryksmuligheder, som de har brug for. Eleverne taler om forskellen mellem at tegne i hånden og at anvende computerens prædefinerede programmer og fremhæver, at man har mere frihed, når man tegner på papir. På computeren er der begrænsninger.

Fx kan man ikke selv vælge at give personer et ydre udtryk, der stemmer overens med deres fortolkning af, både hvordan personer ser ud, hvordan deres ansigtsudtryk er, eller hvordan personer er positioneret rumligt i forhold til hinanden.

Hvem deltager i Universitetsskolen Aabenraa?

Universitetsskolen omfatter primært eller i første omgang lærere, ledere, læreruddannere og fagdidaktiske forskere. Men det er klart, at også andre på forskellige måder deltager og berøres. Det gælder selvfølgelig eleverne, da målet hele indsatsen er, at eleverne i endnu højere grad udvikler en engageret, nysgerrig, åben, eksperimenterende, men også kritisk tilgang til verden, som den repræsenteres gennem skolens fag. Men det gælder også skolens øvrige personale, som over tid vil skulle involveres i en mere eksperimenterende og undersøgende skolekultur.

Fra UC SYD deltager en gruppe adjunkter, lektorer og forskere:

Skolelederforløbet varetages af:

- Leo Komischke-Konnerup
- Thomas R.S. Albrechtsen
- Ove Outzen
- Anders Sandgaard
- Alexander von Oettingen

Forløbet for vejledere varetages af:

- Roland Hachmann (IT-vejledere)
- Mie Jensen & Rune Hansen (matematikvejledere)
- Lene Illum Skov (danskvejledere)

Diplomforløbene for vejlederne varetages af: Nadine Malich-Bohlig & Roland Hachmann (IT-vejledere), Lene Lechner Nielsen, Mie Jensen og Rune Hansen (matematikvejledere) og Thomas Albrechtsen & Lene Illum Skov (danskvejledere).

De fagdidaktiske seminarer for dansklærere varetages af:

- Max Ipsen
- Rikke Christoffersen Denning
- Dorthe Carlsen

Diplomforløbene for dansklærere varetages af: Sanne Feldt-Rasmussen, Ole Gammelgaard, Thomas Albrechtsen og Nadine Malich-Bohlig sammen med Max Ipsen, Rikke Christoffersen Denning og Dorthe Carlsen.

De fagdidaktiske seminarer for matematiklærerne varetages af:

- Pernille B. Andersen
- Lars Henrik Jørgensen

Diplomforløbene for matematiklærerne varetages af: Thomas Albrechtsen, Lene Lechner Nielsen og Nadine Malich-Bohlig sammen med Pernille B. Andersen og Lars Henrik Jørgensen.